

Konferencja ogólnopolska: Bilad As-Sudan: Polska a strefa Sudanu

24 listopada 2017 r.

Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Afrykanistyczne, Instytut Dialogu Kultury i Religii WT UKSW w Warszawie,
Fundacja Harambi Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, ul. Dewajtis 5

Cykliczna, coroczna konferencja tym razem była poświęcona w większości zagadnieniom kontekstów różnych relacji łączących Polskę z Afryką. Jak zwykle była to dyskusja nad zbiorowym dziełem w dwóch tomach, już opublikowanym¹, którego autorzy prezentowali główne tezy swoich przemyśleń. Tematy pierwszej sesji oscylowały wokół zagadnień przedstawionych w perspektywie historycznej, począwszy od związków Królestwa Makurii – VI wiek n.e. (północne obszary dzisiejszego Sudanu) z chrześcijaństwem, odzwierciedlone w ekspozycji skarbów Galerii Faras Muzeum Narodowego w Warszawie, której nową i nowoczesną aranżację omówiła dr hab. Aneta Pawłowska, prof. UŁ. O losach szczątków biskupów z Faras, które znalazły wspólny pochówek na Cmentarzu Bródnowskim w Warszawie, dowiedzieliśmy się z wystąpienia mgr Katarzyny Anny Mich (UKSW). Kampanię nad Atbarą w marcu i kwietniu 1898 roku, która była próbą odwrócenia losów inwazji brytyjskiej na Sudan zaprezentował mgr Daniel Gazda (Fundacja Ureusz). O strefie Sudanu w badaniach Jana Czekanowskiego (1908-1909) opowiedziała dr hab. Joanna Bar, prof. UP (Kraków). O obrazie krainy geograficznej Sudanu jaki wyłonił się z praktyki dyplomacji PRL-owskiej opowiedział dr Błażej Popławski (absolwent UW, członek PTAfr). Tę część zakończyła prezentacja książek: *Collectanea Sudanica*², vol. 1 i *Billad as-Sudan*, t. V i „*Billad as-Sudan - Varia*, t. VI.

Sesję drugą zdominowała dyskusja nad problemami podejmowanymi przez współczesnych polskich badaczy, których polem zainteresowania jest Afryka Zachodnia i zamieszkujące ją ludy: Dogonowie (z Mali) w badaniach dr. hab. Jacka Łapotta, prof. US; Kurumbowie (z Burkina Faso) w badaniach dr. Lucjana Bucha-

¹ *Billad as-Sudan*, t. V i „*Billad as-Sudan - Varia*, t. VI. Są to tomy prac z serii pod redakcją Waldemara Cisło, Jarosława Różańskiego i Macieja Ząbka, Wydawnictwo Bernardinum 2017.

² Zbiór tekstów w języku angielskim i francuskim pod redakcją Waldemara Cisło, Jarosława Różańskiego i Macieja Ząbka, Wydawnictwo Bernardinum 2017.

lika (Muzeum Miejskie w Żorach) i ludy objęte wspólną nazwą Kirdi (Daba, Guidar, Fali, Mofu i Mafa *versus* Fulanie – najeźdźcy muzułmańscy), zamieszkujące w Kmerunie Północnym oraz sąsiednich rejonach Nigerii i Czadu, którymi między innymi od lat zajmuje się prof. dr hab. Ryszard Vorbrich (UAM). Tematu związków Hausa z Polską, poprzez kontakty naukowe w zakresie studiów nad językiem i kulturą, dotyczyło wystąpienie prof. dr hab. Niny Pawlak (UW). I chociaż studia te przyniosły satysfakcjonującą współpracę naukową, to jednak nie przełożyły się na wykorzystanie znawców języka hausa np. w kontaktach dyplomatycznych i gospodarczych między Polską a Nigerią. Od lat 60. XX wieku dominuje bowiem dość schematyczne patrzenie na Afrykę przez pryzmat państw, a nie grup etnicznych o własnej, unikalnej i bogatej kulturze, a język angielski uważany jest za zadowalające medium komunikacji. Wprawdzie dzięki polskim specjalistom pracującym w Nigerii, obraz naszego kraju utrwalił się tam pozytywnie, to w Polsce dominuje negatywny stereotyp, szczególnie północnej Nigerii i Hausa, utrwalany w medialnym przekazie od roku 2002 w kontekście terroryzmu i Boko Haram, chociaż Mauidugurii – miejsce jej powstania nie leży na terytorium ojczystym Hausa.

Kryterium geograficzne zdecydowało o umieszczeniu w tej części takich tematów jak: Francuska Afryka Zachodnia w opisach Jerzego Giżyckiego, o których opowiedziała dr hab. Anna Nadolska-Styczyńska (UMK) oraz Państwa Sahelu określone „strefą kryzysów” przez dr. hab. Roberta Kłosowicza, prof. UJ.

W sesji trzeciej znalazły się *varia* ze względu na rozpiętość cezury czasowej i zróżnicowanie tematów, aczkolwiek dominowały zagadnienia polityczne, takie jak: stosunki senegalsko-bissauskie w ocenie dr Joanny Mormul (UJ); zagadnienia sudańskiego dialogu narodowego zaprezentowane przez mgr. Jędrzeja Czerepa (UKSW); źródła finansowania rebelii Michaela Djotodia, które przedstawiła mgr Izabela Cywa (UJ); polsko-liberyjskie kontakty jeszcze z okresu międzywojennego – fakty, które odsłonił dr hab. Wiesław Lizak (UW). Repetytorium z problemu tuareskich walk narodowowyzwoleńczych przeprowadziła mgr Agnieszka Madys (US). Natomiast dr Krystyna Kamińska (AH Pułtusk) przypomniała wyraźny polski ślad, jaki pozostawił odkrywca Afryki – Jan Dybowski (1856-1928) urodzony we Francji i na jej rzecz pracujący, lecz polskiego pochodzenia, podróżnik, badacz Sahary i Afryki Równikowej, specjalista w dziedzinie rolnictwa tropikalnego.

W części pozakonferencyjnej zaprezentował się zespół polsko-sudańskiego Stowarzyszenia „Nil-Wisła”. Odbyla się również promocja książki *Sudan: Konflikt w Darfurze (2003-2011)* – jest to opublikowana w serii sudańskiej praca doktorska autorstwa Nagmenldina Karamalla-Gaiballa’ego, wydana przez Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego w 2017 roku.

Niezaprzeczalna wartość kolejnych powstających tomów i konferencji z cyklu Bilad as-Sudan polega nie tylko na poznawczych walorach naukowych wnoszo-

nych przez jej uczestników, lecz także na przełamaniu negatywnych stereotypów o Afryce, jej ludach i kulturach, które często są powielane w przestrzeni medialnej, wyrządzając ogromną szkodę nie tylko w postrzeganiu Afrykanów, lecz także uniemożliwiając zrozumienie ich kultur i procesów społecznych zachodzących w Afryce.

W części nieoficjalnej uczestnicy konferencji i goście zostali uraczeni specjami kuchni sudańskiej.

Małgorzata Szupejko

